

מעלה מעלה

במעלות התורה והחסידות

49

בהוצאת 'מוקד הישיבה' - המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד' 18-18-20-1800 כל יום בשעות הערב (השיחה חינם)

דין התורה בין הנעליים (ולהבדיל) לספרי התורה ששינה את חייו של אחד מגדולי ומאורי הדור שליט"א

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א בסיפור על אחד מגדולי ומאורי הדור, שהמלמד לקחו לרב העיירה, ותוצאותיו.

אך הרב המשיך ואמר, 'פרט' אחד ברצוני להוסיף לך, כי הרי לא אלו כאלו, שהרי עורות ספרי התורה עברו מסע יגיעה ארוך, תחילה הכניסו אותם בכבישה בבורסקי, לאחמ"כ ליבנו כיבסו וניקו אותם, לאחר מכן חבטו בהם חבטות רבות בכדי שיהיו דקים וראויים לכתובה, ולאחר כל התלאה הרבה הזאת התיישב הסופר, טבל את קולמוסו בדיו, וביגיעה עצומה עמל לרשום על הגוילים את כל דברי התורה הזאת, כשכוונתו כל אותה העת לשם מצוות וקדושת ספר תורה. ואילו את עורות המנעלים לא חבטו כל כך ולא עינו אותם כחברותיהן - עתה ענית ואמרת, אם כך הם פני הדברים פשיטא שכל הכבוד הרב מגיע לספרי התורה, ולנעליים לא מגיע אפילו אחד מני אלף מכבוד זה.

ויען הרב ויאמר, דע בני, בכדי לזכות לכתר תורה, להתעלות בתורה ועבודה צריך לעבור חבטות הרבה - להתייגע יומם ולילה על דברי תורה, לעבוד על המידות שאינם טובים ולעקרם בעבודה קשה: 'בדמיך חיי', ואז תזכה להגיע לרוממות התורה. אך באם לא תרצה לעשות מאומה ולא תרצה לעבוד עבודה קשה, לא תהיה אלא כמנעלים שאינם שווים מאומה. באותה שעה גמרת בלבי לעזוב כל מחמדי עולם, ובכוחות שלי שהעניק לי הבורא לעבוד על מידותי וטבעי עד שאכן הגעתי הנה.

העולה מכל זה כי המתייגע על דברי תורה סופו שיעלה ראש הפסגה ויתעלה במעלות התורה והיראה. וכך מספרים בעלי המשנה על התנא רבי עקיבא מה הייתה תחילתו של רבי עקיבא, אמרו, בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר ואמר, מי חקק אבן זו [היינו שהבחין שם באבן חלולה ולא הבין מי עשה את החור והחלל בתוך האבן]. אמרו לו, הלא המים שנופלים תדיר עליה בכל יום... אי אתה קורא אבנים שחקו מים... מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו, מה רך [המים שהם רכים ואין בהם ממש] פסל את הקשה [עשו חור באבן שהיא קשה] דברי תורה שקשה כבדל על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא בשר ודם, מיד חזר ללמוד תורה. וההמשך ידוע שלבסוף נעשה

אחד מגדולי ומאורי הדור שליט"א סיפר בעידן חדותא בשמחת אחד מצאצאיו, בהיותי נער צעיר, לא הרווייתי נחת להורי ולא למלמדים, עד שכשל כח הסבל של המלמד ויקחני אל ביתו של רב העיירה. הרב פנה אלי בחביבות ואמר לי, ברצוני לשמוע את חוות דעתך בענין דין תורה אשר בא לפני. התובעים הינם ה'נעליים' והנתבעים הינם 'ספרי התורה' (להבדיל בין הקודש ובין החול).

וכך טענו המנעלים" הנה בעודנו 'עורות בהמה' אחים היינו, יחדיי ישבנו בשבת אחים ברפת, מאותו אבוס אכלנו, מאותה שוקת שתינו, והיו מעשי כולנו שווים, ויבוא יום, הגיע 'סופר' לבעל הרפת וקנה לעצמו את אחינו הבהמות. שחטם ואכל את הבשר, ואילו מעור הבהמה הכין קלף לספרי תורה, בגמר כתיבת הספרים ערכו 'כתיבת אותיות' כמנהג ישראל ויעטרו את הספרים ב'כתר תורה', הכניסום לארון קודש מפואר בכל מיני פאר והדר, ובכל עת 'הכנסה' או 'הוצאה' קמים הכל מפניהם, מנשקים ומחבקים אותם, ואף גם זאת בשעה שהם נפסלים חלילה עורכים להם הלוויה כדת וכדין וטומנים אותם אחר כבוד בחלקה מכובדת בבית החיים.

ואילו אותנו 'המנעלים', גורל אחר עלה בדינו, שכן הגיע 'סנדלר' וקנה אותנו, את בשרינו אכל, ומאתנו לא עשה כי אם מנעלים לרגלי תושבי העיירה, הננו נתונים למרמס כף רגלי בני האדם בפחיתות הכבוד ועוברים אתנו ברפש וטיט, ובשעה שאנו גומרים את שליחותינו בעולם הזה משליכים אותנו ללא כל רגש לאשפתות, וכדי ביזיון וקצף.

על כן יפסוק לנו הרב על מה עשה לנו ה' ככה, להיות נבזים בביזיון נורא כזה לעומת אחינו ספרי התורה הנוחלים כבוד מרובה כל כך. ובזה פנה אלי הרב - רצוני שתפסוק היש צדק בדבריהם אם לאו ואכן ענית ואמרת שללא כל ספק נכונים טענות המנעלים, כי במה זכו חברותיהן לכל הכבוד והיקר הזה, בעוד שהם נמצאים בחיתות דרגא ופחיתות כזאת.

המשך בעמוד הבא <<<

לפעמים רואה הבחור שלא הולך לו בעבודת ה' ובלמודים, כי הלא קיינער איז נישט בטוח שתמיד יזכה לראות ברכה בעמלו, כי אפילו בחורים טובים עם גוטע קעפ מוצאים את עצמם לפעמים באיזה אטימות של חושך

כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א בשיחת חיזוק לתלמידי הישיבה

ובבקיאות וכו', וח"ו להיפך שעל ידי המידות רעות לוקחים ממנו את כל ההשגות ונותנים לחבריו הטובים ממנו.

***

רבי אומר, איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם, והוא יסוד גדול אשר כל בחור יכול להתבונן אשר אם מתאמץ ביותר וניזוק לו על ידי זה אז חסר בחלק התפארת לו לעושיה.

וכן הוא הדבר באם אינו מתנהג בקדושה וטהרה ובמידות, אזי חסר לו חלק של 'תפארת לו מן האדם' וגם מחלק של ישראל אשר בך יתפאר, וכמו שאמרו חז"ל יומא (דף פו.). דברים ברורים קילורין לעיניים על ענין זה, במצות הפסוק של ואהבת את ה' אלוקיך וגו' ודרשו חז"ל ללמדך להיזהר

שיהא שם שמים מתאהב על ידך, והיינו שמי שקורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים אז יזהר שיהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, כי אז כשרואים איך שמתנהג חסידישער בחור בשמירת עיניים ובשמירת לשונו אזי הבריות אומרות עליו אה! אשרי אביו שלמדו תורה אשרי רבו שלמדו תורה אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה ראו כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו, ועליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

ומאיך גיסא מי שקורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ואין משאו ומתנו באמונה ואין דבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו: אוי לו לפלוני שלמד תורה, אוי לו לאביו שלמדו תורה, או לו לרבו שלמדו תורה, פלוני שלמד תורה ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו, ועליו הכתוב אומר (יחזקאל לו, כ) באמר להם עם ה' אלה ומארצו יצאו.

סלע איתן, אך האמת אינה כן, כי אם לא הייתה הטיפה הראשונה פועלת מאומה, היאך נעשה לבסוף חור גדול כזה, כי אם טיפה אחת אינה הפועלת מאומה כלל, אף כולם יחדיו בצירוף אינם פועלים מאומה, ואם ראינו שלבסוף נעשה חור גדול באבן, מכאן ראייה שאף הטיפה הראשונה כבר פעלה איזה תועלת לחורר האבן (אעפ"י שאין רואים זאת) ביוצא בזה בלימוד התורה, אף שנראה לי שאיני מבין מאומה, מכל מקום אם אתייגע ואלמד שוב ושוב, אזכה לחיות בנועם ה' ולהתעלות בתורת ה' חפתי, שכן כל 'טיפת' יגיעה מוסיפה להבנת והתעלות הולמד.

(באר הפרשה בהר)

צריך לדעת שכל גופי תורה תלויין בענין מידות טובות. כי הנה בעצם הגוף מונע את האדם מלהשיג את התורה הקדושה שהוא כולו רוחני המתנגד לחומר העב והגס, צא ולמד מהבעש"ט הק' שצדיקים אמרו עליו שגם גופו היה קדוש ונורא כמו קדושת הנשמה.

ומסופר שקודם התגלותו כאשר עדיין היה ריש לדוכנא הראה לתלמידיו את "מעמד הר סיני ומתן תורה" בפועל והראה להם שיש בורא עולם, ובכך הכניס בהם כח גדול, וכל תלמידיו אשר המשיכו בדרכיו הק', ראו בחייהם אור גדול.

וכן היה אצל תלמידיו גם כן כמו שמסופר על תלמידי ההרה"ק מליזענסק ששמעו אצלו בעת קריאת התורה את כל מעמד הר סיני, וכל זה משום שנתקדשו כל גופם עד מאד בקדושת נשמה, וגלל כן לא הפריע להם חומר הגוף מלהשיג את התורה.

ואם כן כמה מן הזהירות מוטל על כולנו לשבר את רוע המידות שמקורם מן הגוף העכור כדי שנוכל לקבל את התורה כראוי. כי הלא בפירוש אמרו חז"ל (בבא קמא צב.) דאמרו רבנן כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה.

אשר על כן לפעמים רואה הבחור שלא הולך לו בעבודת ה' ובלמודים, כי הלא קיינער איז נישט בטוח שתמיד יזכה לראות ברכה בעמלו, כי אפילו בחורים טובים עם גוטע קעפ מוצאים את עצמם לפעמים באיזה אטימות של חושך לבלתי ישיגו את התורה כראוי, וזה נסיון קשה מאוד עד אשר ישנם כאלו שאין להם כוח ועז לעמוד אז בנסיון קשה כזה ונופלים ח"ו.

אזי העצה היעוצה שיתחיל יותר לקרב את חברו לתורה ועבודה ויתן מזמנו ללמוד ולקדם את חברו בנוסף שיראה עליהם רק בעין טובה ורוח נמוכה, וכלשון התפילה להכיר מעלות חברינו ולא חסרונם, ואז יזכה אשר הוא נענה תחילה בזיכרון ובהבנה ובעמקות

<< המשך מעמוד קודם

רבן מאורן של ישראל ו'ממנו יצאה תורה לישראל', בהעמידו כ"ד אלפי תלמידים ותורה שם בישראל.

בעובדה זו ביאר רבי ישראל סאלאנטער זצוק"ל כי הנה רבי עקיבא בראשית ימיו היה עם הארץ גמור ולא ידע אפילו צורת אות, ולאחר שהתחיל ללמוד מבראשית, ולא הבין את הנלמד, אמר לעצמו, הנה לריק כל יגיעתי ואם כן מה לי עוד להוסיף וללמוד, וכבר חשב לנטוש אוהלי תורה.

באותה שעה נזכר בטיפות המים שחוררו את האבן, ועשה חשבון לעצמו. הן בראותי טיפת מים הנוטפת על הסלע נראה לי הדבר שאיני מועיל מאומה, כי מה בכוחה של טיפת מים קלה לפעול על

כשלמדתי בישיבת חכמי לובלין, הייתי מתבודד ומתפלל על יד עץ מסוים. למרות שעברו מאז עשרות שנים, אני עדיין זוכר את המקום ואת העץ שעל ידו עמדתי והתפללתי באופן קבוע. 'שם על יד העץ ביקשתי בדמעות שלישי פעמים רבות מהשם יתברך שיזכה אותי לכתרה של תורה'.

עובדות מאורחות חייו של מרן רבי שמואל הלוי ואזנר זיע"א בעל 'שבט הלוי'

"התבודדות" והיה מתפלל ושופך שם נפשו לד' ש" יעזרהו הקב"ה להרביץ תורה בארץ ישראל".

בדומה לזה סיפר תלמידו הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א, כי רבינו התבטא באוזניו ואמר לו שבעודו בחור, תפילתו היתה כל העת שיזכה לעלות לארץ ישראל ולהיות בה מרביץ תורה. וגם התחנן לזכות להגיע לאמיתתה של תורה. והקב"ה סייע בעדו שכל שאיפתו להגדיל תורה ולהאדירה תתקיים.

אולם לא רק על עצמו התפלל והתחנן רבינו לפניו יתברך, אלא גם על בניו ונכדיו. "שאלתי פעם", סיפר בנו רבי יוסף צבי, "את אאמו"ר במה זכה שיהיו לו מיוצאי חלציו כשישים גיבורים במלחמתה של תורה המשמשים כמורי הוראה בכל תפוצות ישראל?"

אמר לי, "תדע, זה עלה לי בהרבה דמעות" - כשהייתי אומר הפסוק (ב'ובא לציון) "לא ימוש מפיק ומי זרעך ומפי זרע זרעך מעתה ועד עולם", שפכתי הרבה דמעות. דבר זה אינו בא בקלות, צריך לשפוך הרבה שיח ותפילה לפני ה'".

ופעם התבטא רבינו ואמר, "לא דמעה אחת ולא שתיים, לא כוס אחד של דמעות ולא שתיים, אלא נחלים של דמעות שפכתי על לא ימוש מפיק ומפי זרעך ומפי זרעך מעתה ועד עולם"... עז היה רצונו לראות את בניו ונכדיו גדלים לגדולי תורה ויראה.

רבינו היה האדם ששאף להגיע לשיא הגדלות בתורה ויראת שמים, שאף להורות תורה לכל עם ישראל. להעמיד בנים ותלמידים מורי הוראה ודיינים אלפים ולרבבות. התפלל התחנן ובכה לפניו יתברך על כך, ואכן זכה בעקבות זאת שמילא הקב"ה את כל בקשותיו ותחינותיו. ויקויים בו מה שנאמר "הרחב פיך ואמלאהו"...

ואני תפילה

רבינו לא השקיע בתפילה תקופה או זמן מסויים. היה זה מהלך החיים הרגיל והטבעי אצלו. ברי היה לו שעל כל דבר וכל צעד בחיים יש להתפלל ולהתחנן אליו יתברך. ואכן לא רק עמל, יזע ומיעוט שינה ואכילה אפיינו את גדילתו בתורה של רבינו. כי אם גם דמעות רבות ששפך בתפילותיו, על מנת שיזכה לאהבת תורה ללמוד וללמד,

רבינו שידע את הסוד והכח של מתנת התפילה ונהיר היה לו כי בכח התפילה יכול האדם להשיג את כל אשר יחפוץ, אפילו את שיא הפסגה בתורה וביראת שמים, השתמש בזה רבות. בעצמו העיד כי כל מה שזכה, זכה רק בכח התפילה.

שח רבינו לאחד מנכדיו ואמר כי סוד ההצלחה שלו בתורה, נבע מכך זה שלא היה יום שלא הוריד דמעות בברכות התורה כדי שיצליח בתורה ויראת שמים.

תיאור מרטיט על ברכת התורה של רבינו נשמע מפי נכדו הרה"ג רבי מרדכי יהודה וואזנר שליט"א. א. בהיותו בחור צעיר לימים ביקש ממנו רבינו שישן עמו בביתו. הוא נענה לבקשה וזכה לשמוע את רבינו מברך ברכת התורה בבכיות עצומות ובכוונה עצומה נוראה ונשגבה. כאשר כל מילה ומילה נאמרה בלב מלא רגש, בבכי ותחנונים לפניו יתברך...

אבל לא רק בברכת התורה היה רבינו בוכה ומתחנן על התורה, הנה מה שסיפרו תלמידיו ששמעו מפיו של

רבינו: "כשלמדתי בישיבת חכמי לובלין, הייתי מתבודד ומתפלל על יד עץ מסוים. למרות שעברו מאז עשרות שנים, אני עדיין זוכר את המקום ואת העץ שעל ידו עמדתי והתפללתי באופן קבוע. 'שם על יד העץ ביקשתי בדמעות שלישי פעמים רבות מהשם יתברך שיזכה אותי לכתרה של תורה'.

וכן לא פעם סיפר רבינו לצאצאיו ותלמידיו, כי הוא יכול להראות להם את העץ הפינתי בקירבת ישיבת חכמי לובלין, אשר תחתיו "לילות רבים הייתי מתפלל ומתחנן בדמעות שלישי. וזו היתה נוסח בקשתו הטהורה: 'איך זאל ווערין איינס מיט דער תורה, און איך זאל קענען כל התורה כולה' (שאני יהיה מאוחד עם התורה, ושאדע את כל התורה כולה).

הוא התפלל אז גם על הגשמת שאיפתו שיזכה להיות מרביץ תורה בארץ ישראל. שאיפה שהתגשמה במלואה. כמו שסיפר תלמידו הרה"ג רבי חיים ליברמן שליט"א: "זכיתי לשמוע מפי קודשו כמה פעמים, שסמוך לישיבה היה יער קטן שהיה נוהג לעשות שם

המשך בעמוד 10 <<<

מוקד הישיבה לשירותך 1-800-20-18-18 או בטל': 073-7078388 שלוחה 2

"בחור שלא שומר על סדרי הישיבה כל מעלותיו אינם השובות בעיני"

שיחת קודש מכ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א

על בחור כזה כלל! בחור שלא שומר על סדרי הישיבה כל מעלותיו אינם חשובות בעיני."

"וההסבר והטעם במעלה הגדולה של שמירת סדרי הישיבה, הדנה בראש וראשונה צריך שיהיה לכל בחור הכנעה לאנשי הצוות של הישיבה, ורואים בחוש דמי שלא היתה לו הכנעה בצעירותו, הדבר מפריע לו בשנים הבאות שאינו מקבל מרות, לא בביתו ולא במקום לימודיו ובאומנותו. גם ענין שמירת הזמנים והסדרים חשיבותם גדולה, דכשבחור אחד שומר על סדרי הישיבה הרי הוא מביא וגורם שמתחזקים סדרי הישיבה גם אצל בחורים אחרים, וע"י שכולם מקפידים על הסדר והזמנים כפי שקבעו הנהלת הישיבה, תהא התנהלותה של הישיבה כראוי ונכון. "גם יש לכל אחד להקפיד שלא לצאת מכתלי הישיבה לטיש וכדו', אם אין לו רשות מהממונים בישיבה על כך, וגם זה כלול ביסוד הדברים דלעיל.

***

"ידוע מעלת וחשיבות הזמן של ימי הנעורים, וכמו שכתב בעל הישמח משה זיע"א במכתבו הידוע, דשעה אחת בימי הבחרות היא כשנה בימי העמידה, והדברים מפליאים.

"ולפי דבריו עלה בדעתי לומר, הדנה כתיב (בראשית כג, א) 'ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה', ויש לדייק בדמספר מאה ועשרים כתיב שנה בכל אחד, 'מאה שנה ועשרים שנה' ובמספר שבע נקט לשון 'שנים', ולהאמור 'יבואר,

דשבע רומז על שנות הנעורים, ולכן כתיב 'שבע שנים', להורות דבימי הנעורים כל שנה שנחשבת לכמה שנים, מצד ההספק שיכול האדם להספיק לרכוש קנייני תורה ויראה ומידות טובות באותם השנים מועטות כבהרבה שנים של ימי העמידה.

מתוך שיחת קודש לבחורי החבורות, שב"ק פרשת חיי שרה, תש"ע, בבית שמש.

"כידוע שהאדם נמשך אחר הסביבה, וכדאיתא ברמב"ם (הלכות ידועות פרק ו הלכה א) דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו, וסביבה טובה נעשית על ידי כל פעולה טובה ואפי' קטנה, של כל אחד ויחיד שממנו יראו חבריו וכן יעשו ועל ידי זה מתאחדים כולם כאיש אחד בלב אחד לעבדו שכם אחד.

"עוד רציתי לעורר על דבר נחוץ שהוא מעיקרי החינוך, והוא ההתרחקות מחבר רע, וכבר אמרו חז"ל (אבות פ"א מ"ז) הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע, הדנה ההתחברות לחבר רע הוא הרס נורא מאד, ומצינו בברכות השחר, שאנו מתפללים כל יום והרחיקנו מאדם רע ומחבר רע וכו' (והוא מברכות טז, ב), ותיכף חוזרים ומבקשים 'שתצילני היום ובכל יום וכו' ומחבר רע', ולכאורה תמוה למה צריך להתפלל ולבקש פעם אחר פעם שירחיקנו ויצילנו מחבר רע, ואמר הרה"ק מבעלזא זיע"א, דעל ענין ההרחקה מחבר רע צריך שמירה וסייעתא דשמיא מיוחדת, ולכן אנו מבקשים ומתפללים על זאת פעם אחר פעם.

***

"עוד רציתי לעורר בזה להבחורים שיחיו

על דבר שהיה אצל כ"ק מרן אדמו"ר ז"ל זי"ע עיקר וכלל גדול, והוא לשמור ולהקפיד מאוד על סדרי הישיבה במלואם, כי זהו המפתח להצלחה בתורה ובעבודה.

"וזכורני שלפני כעשר שנים הוצע איהו שידוך, בחור ירא שמים, שיושב ולומד, נבון, ממש כליל המעלות, ודברתי אז עם כ"ק

מרן אדמו"ר ז"ל על זו ההצעה, ואחר ששמע על כל מעלותיו של הבחור, אמר שאינו רואה שום חסרון ומניעה. והנה לקראת סיום השיחה הוספתי ואמרתי לאדמו"ר כבדרך אגב, שהבחור הוא ירא שמים ומקפיד מאד על זמן קריאת שמע הראשון, ופעמים לומד עד השעות הקטנות בלילה, ועם כל זה הוא מקפיד מאד לקרוא קריאת שמע בזמנה, וביקש מרן אדמו"ר שאחזור על הדברים שאמרתי, ואחרי שחזרתי שוב על הדברים, אמר בתקיפות, "יוצא אם כן שאינו מתפלל תפילת שחרית בישיבה, אם כן על תשמע

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1800-20-18-18

★ בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב | שיחת חינם ★

כשהגיע לדירה עמד בחוץ שומר שלא הסכים להכניסו, כי גדולי ישראל היו עסוקים בענייני כלל ישראל, שהבחור רב עם השומר עד שנשמעו קולות המריבה פנימה..

הגה"ח רבי זאב וגשל שליט"א - משגיח ביישוב"ק מאור עינים רחמסטריוקא

בניית כלל ישראל, מבלי להחסיר אף סדר מכל סיבה שהיא, כי הבנייה נעשית ע"י המרבה ישיבה, ובניקל תבין קדימת דברי התנא "מרבה תורה מרבה חיים" עפ"י ביאורו בדרשתו האחרונה קודם פטירתו של אחד מגדולי ראשי הישיבות זצ"ל שידוע שהמשפיע הרה"ח ר' אליעזר ד. פרידמן שליט"א אמר שזה היתה צוואתו לבני הישיבות לחיות עם הרגש הזה - וח"ו ישנה מי שהרגשיו ערים נפעמים וחיים, כפי שראוי לחיות בחיר הנבראים שהרגשיו תקינים ודעתו על מכוונת כפי שהקוצקער זיע"א התבטא - שביכולתו להחיות מתים אך מעדיף להחיות את החיים. רואים אנו אשר אדם בלא דעת גרוע הוא אף משאר בע"ח שלא יחנו בדעת, מלכתחילה אם אינו חי כפי כוחותיו ודעתו שהוא חלק אלוך ממעל, מאחר וזה מהותו וחיותו, גרוע הוא מבע"ח והוא בעל מום, משל לציפור אשר יסירו ממנה כנפיה ולא תוכל לעוף, כלום נאמר שעתה היא כשאר בע"ח שמתחילת ברייתם הנם משוללי כנפיים כמובן שלא.

וכפי שמוספר ל ר' יעקב קמיניצקי זצ"ל כפי שסיפר בנו ר' שמואל שביים הבר מצוה נכנס האבא ואמר בחיבה לבנו - שמואל! קניתי מתנה - אם תחשיב זאת - אשריך וטוב לך - אם תזלזל ח"ו - לא ישאר לך לא עוה"ז ולא עוה"ב, ושמואל חשב - מה יכולה להיות המתנה? - והאבא הביא סולם סמוך לארון, והוריד מלמעלה שקית ושם על השולחן ופתח קופסא ועוד קופסא עד שהוציא שעון והרחיב מאד בחשיבות שמירת הזמן.

לסיום רצוני ליעץ לך עצה, אם מרגיש אתה שאין לך חדוותא בלימוד התורה, עצתי לך שתאמץ כוחותיך לסכם הדברים העיקריים והפחות עיקריים, בכותרות וסעיפים, בצורה מסודרת ובקבלת עזרה מהמג"ש או המשיב וכדו' (ולא הביישן למד), ותזכה בזה להרגיש את ה"מרבה תורה מרבה חיים" "מרבה ישיבה מרבה חכמה" ותזכור את דברי רש"י ביתרו בפסוק "עתה אם שמוע תשמעו בקולי" אם תקבלו עליכם מעתה יערב לכם מכאן ולהבא ולפי שכל ההתחלות קשות, ובמשך הזמן תזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

ארבע נקודות שיסייעו לך להתאקלם במהירות ובצורה נכונה לאווירה ולתוכן הישיבתי:

- להכיר בערך וחשיבות מעמדך כ"ישיבה בחור"
- לחיות ולהרגיש את האור פנים של ה"תורת חיים".
- לייקר כל סדר וכל חלק קטן ממנו.
- לסכם את שלמדת: כללים בצורת כותרות, ופרטים בצורת סעיפים כמו"כ לראות כל שיטה בסוגיה כפי ראות עיניך וטעמך.

לקראת התחלת הזמן החדש הבעל"ט מתכונן כל בחור בצפיה דרוכה ומתבונן בינו לבין עצמו - כ"א לפי רמתו ודרגתו, כי לא הרי בחור הנכנס עתה לשיעור א' או אף לשיעור ג' ביישי"ק, כהרי בחור הנכנס עתה ליישי"ג או לשיעורים הגבוהים בקיבוץ וכיו"ב. אך הצד השווה שכולם הוא ההחלטה החזקה כברזל - הזמן הזה יעבור עלי א"ה בכי טוב, אשתדל ביותר לנצל כל סדר וסדר על הצד הטוב ביותר. וכדי לעבור המערכת בהצלחה - כדאי מאד שתשנן לעצמך כמה נקודות יסוד המלוות אותך במשך כל יום ושעה במעגל הישיבה, וכשהתחלה תהיה ברגל ימין, כל ההמשך יהיה בהתאם. ראשית דבר - מעמדך כ"ישיבה בחור" חשוב מאד שישבוץ אצלך במקום הנכון ובמעמדו המתאים והמכובד - הסכת ושמע המעשה בבחור שאיקלע לר' חיים בריסקער, ומעשה שהיה כך היה:

בחור מפניסק נסע לקובנה ליהודי המסדר אצל הרופא פטור מהצבא ונטל עמו סך 20 רובל, בדרך ברכבת לקח ברכת הדרך מר' חיים בריסקער זיע"א שנסע עמם ברכבת זו, ור' חיים אמר לו שאם יצטרך עזרא יבוא אליו במקום פלוני בקובנה, כשהבחור הגיע לקובנה שמע שהמסדר לוקח 50 רובל, נזכר שר' חיים אמר לו שאם יצטרך לעזרה יבוא אליו, ואכן בירר מקום משכן ר' חיים. כשהגיע לדירה עמד בחוץ שומר שלא הסכים להכניסו, כי גדולי ישראל היו עסוקים בענייני כלל ישראל, שהבחור רב עם השומר עד שנשמעו קולות המריבה פנימה, כששמע זאת ר' חיים התעניין על כך, ואמרו לו שבחור מחכה ליכנס וטוען שהגיע עפ"י ציווי, ענה ר' חיים שנכון הדבר ונא להכניסו. שטח עניינו לפני ר' חיים שחסר לו 30 רובל, אמר לו ר' חיים שיחכה בחוץ, ובניתיים ר' חיים עשה שם מגבית וגייסו לו 30 רובל, וקראו לו ונתן לו הכסף וברכו. אח"כ סיפר הבחור ששמע בחוץ איך שאחרים טענו לר' חיים - עסוקים עתה בעניינים העומדים ברומו של עולם, ולמה הסכים לבחור להפריע באמצע, ושמע שר' חיים דפק על השולחן ואמר בקול - "ישיבה בחור זה כלל ישראל!!! וכשהבניות נקודה יסודית זו כי בך ועליך נתלה כלל ישראל, שומה עליך לקחת אחריות ע"כ ולא לסטות מהדרך הסלולה ההוגה אותך מהמסילה ולזכור היטב מאמר התנא באבות "מרבה ישיבה מרבה חכמה" - ובהבנת המושג "ישיבה" מצאנו ברע"ב הל' סוכה (תרמ"ג ס"ד) בברכת "לישב בסוכה", שאין המצוה לישב ממש, אלא להתעכב, כמ"ש "ותשבו בקדש ימים רבים", והברכה היא בשעה שניכר העכבה והקביעות, וה"ה לעניינינו ענין הישיבה היא העכבה והקביעות - שכל מרכז ענינו ומחשבתו ושאיפתו והצלחתו הכל הוא סביב לסדר הישיבה, וענין זה תופס אצלו חשיבות ראשונה במעלה, וכל העניינים הכל הוא לתכלית ההצלחה בסדרי הישיבה ולא להיפך ח"ו יהודי בלי תורה כציפור שקיצצו את כנפיה

ועתה כשהמושג "ישיבה" ערוך לפניך על השולחן, תבין ותשיג על כך שכל סדר וסדר יהיה בעכבה לבניית ה"ישיבה בחור" שהוא

קול דודי דופק פתחי לי

הרה"ג רבי שמואל צבי גנץ שליט"א מעלה מאוצרותיו אמרות עובדות הנהגות וסדרי לימוד מיוחדים שהקדישו בימי אלול בעיירות ובקהילות ישראל מקדמת דנא - ודודי לי

הסוחר היה מתוח ונרעש, אבל העגלון היה רגוע ושלי, שכן רגיל היה בגניבת הגבול, ובן בית במשעוליו.

אבל ביום שבו יצאו לדרך היה גם העגלון מתוח וחרד, מביט לצדדים בחשש וחשד, פקעת עצבים, קשוב לכל רחש ורעש, ורועד מכל תזווה,

ותכונה חשודה, שכן אם יתפסוהו יחרימו את סוסיו ואת עגלתו, ויעמידוהו למשפט!

רק הסוסים נשארים אדישים ושלוים גם כשהם חוצים את הגבול...

והנמשל, אמר רבי חיים מברסק זצ"ל: יש הרועדים החל מר"ח, משכימים קום לסליחות, ומבקשים על נפשם בידועם כמה הרבה מוטל על כף המאזנים, החיים השלוה הבריאות הפרנסה - הכל! אבל גם האדישים - אוזום חיל ורעדה ביום חציית הגבול, בר"ה עצמו. רק הסוסים אדישים בעליל, וכל מעיינם באיבוס - בארוחת החג.

מלפנים בחודש אלול, בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם, כל קהילה וקהילה כולה השתנתה לבלי היכר. רצינות הימים היתה משתקפת אצל אנשים נשים וטף. יהודים פשוטים וגם בעלי מדריגה היו משנים ומשפרים ארחותיהם בימים אלו. בתי הכנסיות היו פתוחים יומם ולילה, ולא שקטו ולא נחו מלעסוק בתורה ובתפלה בחודש נעלה זה.

סדר לימוד מיוחד בימי אלול

מעיקרי דרכי התשובה והוספת חיזוק בימי אלול שחוו וראו במחיצת הצדיקים הייתה ההוספה בעסק התורה. לפנינו מקור קדום על סדר לימודו של מרנא החת"ס ז"ע ועוצם גודל התמדתו שנכחו לראות במחיצת קדשו.

בספר "ספרא דמלכא" [אוצר אמרות החת"ס - מקורו בקובץ אוצרות הסופר, (קובץ י, עמ' קא) הביא כי נוהג היה מרנא החת"ס ללמוד בימים קדושים אלו ח"י פרקים משניות בכל יום, מה שלא עשה כן בימים אחרים..."

הרה"ג רבי שמואל צבי גנץ שליט"א

בימי חודש הרחמים והסליחות, חודש שמרבים בו בתשובה, בתפלה ובצדקה. בית ישראל, בני יעקב וישראל מוסיפים בימים הללו כהנה וכהנה ריבוי בתורה ובעבודת היוצר, להרבות ולהוסיף זכויות לקראת יום הדין הקרב ובא לחיים ולברכה. הרי בשורות שלפנינו נצטט ונביא מעט מזעיר הליכות והנהגות הוד שנהגו במחיצת גדולי וצדיקי רועי הדורות בימי הרחמים והרצון, מעט מזעיר כהכנה רבתי לקראת הימים הנוראים הבאים עלינו לטובה ולברכה.

"זוחלים ורועדים"

אווירה מיוחדת ועילאית שררה בימי הרחמים והרצון. היה זה בעיצומם של ימי אלול, עמדו וניצבו רגלי חסידי טשערנאביל במחיצת רבם הגדול הרה"ק רבי נחום מטשערנאביל בעל ה"מאור עינים" זי"ע, והחל בשיחה יוקדת וחוצבת לבבות: העולם אומרים: "ר"ח [רועדים הדגים בים] מגודל פחד יום הדין". אבל זה לא אמת, כי לא רק הדגים רועדים, כי הים גם כן רועד מפחד יום הדין. מסופר על חסיד אחד, שבא אל הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זיע"א בימי חודש אלול, וכאשר הגיע אל בית רבו, שאלו: "הראית את ההרים רועדים, הגבעות פוחדים ויראים, והעצים זעים?"

המגיד הירושלמי הנודע רבי שלום שבדרון, [מובא בקול חוצב, עמ' 11] נשא את דרשתו בימי אלול, ואלו הם דבריו: אבותינו סיפרו לנו, גם אנו בעינינו ראינו איך בעלי בתים פשוטים בדור הקודם, עד כמה פחדו ורעדו מיום הדין, וק"ו המורמים מעם, ומה נשתנה עתה? עוד מהדהדות באוזני זעקותיה של אמי ע"ה, אשר יצאו מקורות ליבה ספוגים ביר"ש ובאימת הדין, כל אימת שראתה אותי משתובב בימי ילדותי בחודש אלול!

היא לא יכלה להבין כיצד איני רועד בימים הנוראים? וטענה בפיה לאמר: "הלוא אפילו הדגים שבים רועדים בחודש אלול, ואיך אתה משתובב ולא רועד?"

כך היתה טוענת אפילו לפעוטים שלא הגיעו לכלל הבנה!

והיה מספר הגר"ש שבדרון זצ"ל משל בשם הגר"ח מברסק זצ"ל: משכבר הימים כאשר סוחר קנה מלאי סחורות, וביקש להבריח עמו את הגבול, היה שוכר את שירותיו של עגלון המכיר את המשעולים הפתלתולים ודרכי ההברחה.

החל מאותו רגע היה הסוחר ירא וחרד: מי יודע מה יהיה, מי יודע האם יצליח לעבור את הגבול בשלום, האם לא יתפס בכך, ואז סחורתו תוחרם, השקעתו תעלה בתוהו, והוא עצמו יושלך לכלא.

המשך בעמוד הבא <<<

להתגורר במחיצת חמיו ה"שפתי צדיק" מפילץ זצ"ל, שבימים ההם היה משכנו בחצר הקודש בגור והוא סמוך אצל גיסו הרה"ק בעל ה"שפת אמת" זצ"ל, היה איפה שרוי בצל גדולי עולם, שזרזהו התמד להמשיך ביגיעת התורה מתוך קדושה ובטהרה.

מספרים: שנה אחת בר"ח אלול באשמורת הבוקר, נכנס רבי דוב בעריש לפני ולפנים אצל השפת אמת, לשאול מפיו איזה ספר מוסר שילמד בו בימים אלו שצריך לעורר הלב ליראה ולתשובה? נענה האדמו"ר והשיב לו: "שמעני בריש'ל כל ספר מספרי יראים יקר וטוב, אבל מהתעמקות בסוגיא של "מנה לי בידך והלה אומר לך אין לך בידי כלום" יכול אתה להגיע עד רום כל המעלות והמדרגות במוסר וביראה...

לסיום נעלה סיפור: פעם נכנס רופא אצל מורי ורבי המובהק, אליו נפשי

ולבבי יהמו כל היום לרבות הלילות ה"ה כ"ק מרן אדמו"ר ה"באר יעקב" מנדבורנה זצ"ל) סיפור זה אף מובא בגיליון 'נדברה נא' בימי חודש אלול, לאחר שחולשה גדולה נפלה עליו ולא נודע מה מקורה. הרופא שבדק את רבינו וחקר אחר מקור החולשה הסיק לבסוף כי הדבר נובע מדאגה יתירה וחרדה מתמדת בה שרוי הרבי.

הוא הפציר ברבינו כי יסיר מעצמו דאגות יתירות המעיקות על ליבו הטהור, כי כפי הנראה לעין הדבר פוגע ומזיק לבריאותו. רבינו הנהן בראשו בהסכמה שבשתיקה, ונענה כי אכן ינסה להסיח את דעתו ככל הניתן, אולי יעלה בידו.

לאחר שיצא הרופא מן החדר נענה בתמיהה לעבר בני הבית ששהו שם: "וכי מסוגלים אתם להבין? חודש אלול היום, והרופא מבקש ממני שאסיר דאגה מלבי... איך אפשר כזאת? וכי את דאגתי שלי בלבד אני נושא, והלא אני עתיד לשמש שליח ציבור ולעבור לפני התיבה." "עיני עמך במ תלויות", והקהל הקדוש מצפה ממני שאמלא את שליחותי נאמנה. לא! אי אפשר בשום אופן להסיר את הדאגה, הרופא הנכבד כנראה אינו מבין מהי כובד האחריות, ועד היכן מגעת אימת הדין..."

בספר ליקוטי חבר בן חיים לתלמידו של החת"ס הביא על הנהגת רבו, (בהקדמה לחלק ג): סמוך לימי החג למד החתם סופר כל בוקר אחר התפילה עם תלמידיו הלכות החג הנוגעים למעשה.

בעצמו העיד מרנא החת"ס על בסדרי לימודיו העמוסים בירח האיננים וכה חרט עלי ספר תשובותיו (שורת חתם סופר, חלק ז', סי' כא): בתשובה מיום א' דר"ח אלול, מסיים מרן ה'חתם סופר' בזה"ל: "והני יומא דכלה נינהו, דמהדנא לכולא תלמודא דגריסנא בהאי שתא, כי כן דרכינו".

בכל שנה מר"ח אלול עד אחר יוהכ"פ, חזר ה"חתם סופר" זצ"ל על כל ששה סדרי משנה המשניות, עם פירוש עץ החיים למהר"י חאגיז ז"ל, וחזר על כוליה תלמודא דש"ס, בבלי וירושלמי, ספרא וספרי ותוספתא, בדרך קצרה בעינו הך והנמרץ. [מתוך "ספרא דמלכא", בהוצאת "עוז

והדר" תשע"ז, מתוך עדות בנו הגה"ק מרן ה"כתב סופר" זצ"ל, (מובא מקור קדום בספר מנהגי החת"ס, פרק א' אות א')]

לפנינו אוצר עובדות יקרות והנהגות מצדיקי קמאי, שעניי סובביהם נכחו לראות את התמדתם האיתנה של רבותיהם הקדושים בימי אלול.

מנהג היה בבית מדרשו של הרה"ק רבי יצחק איזיק מקומרנא זיע"א [בכל ליל חמישי אור ליום שישי של חודש אלול, שהבחורים ערים כל הלילה ועוסקים בתורה.

היה דרכו של ה"מראה יחזקאל" זצ"ל מדעעש ללמוד בחדשי אלול ותשרי המסכתות "כתריס", "רת": כריתות, תמורה, ר"ה, יומא, סוכה.

לפני החגים נהג כ"ק מרן ה"פני מנחם" זצ"ל מגור ללמוד את המסכתא של ענינא דיומא. בחודש אלול תשנ"ד אמר לאחד ממקורביו, היה לי שבוע טוב במיוחד, הספקתי ללמוד את כל סדר דף היומי של חודש תשרי, וכעת אני פנוי ללמוד את המסכתות השייכות לחודש תשרי, כהכנה לימי הדין.

מהתעמקות בסוגיא תגיע לרום המעלות

בספר "מריצי תורה מעולם החסידות" (ח"א עמ' רפח) הביא שאחרי נשואיו עבר הג"ר דוב בעריש איהורן זצ"ל אב"ד אמסטוב,

המוקד החדש ליעוץ להצלחה ו'גישמעק' בלימוד התורה הקדושה

1800-20-17-18

★ בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב | שיחת חנינם ★

הקו החדש!

להיות את הסוגיא

"כמה אנשים שהיו עדים למקרה ניגשו את הנופל וסייעו בידו לקום על רגליו, ואז הבחינו בחליפתו שנקרעה לחלוטין - - "

לאגרסל הגדול והתנגש בו בכל העוצמה ונפל על פניו. קול האגרסל המתנפץ בקע מתחתיו...

"כמה אנשים שהיו עדים למקרה ניגשו את הנופל וסייעו בידו לקום על רגליו, ואז הבחינו בחליפתו שנקרעה לחלוטין - - "

עיניו של הר"מ סקרו שוב את פני התלמידים המשתאים להבין מה קורה כאן ולאן למען השם הוא חותר להגיע. אחדים כבר מתחילים לנחש את כוונתו וחיוך גדול נמתח על פניהם.

סבר פניו של הר"מ השתנה באחת, הוא הרעים בקולו הנמרץ: "מה אתם אומרים? הנתקל חייב או פטור? האם 'איבעי לעיוני ומיזל' ויצטרך לשלם על הכד ששבר, או שמכיוון שבעל הכד לא הזהיר אותו הרי הוא אשם בהיזיקו ויהא חייב לשלם על החליפה שנקרעה לנתקל?..."

קעת כבר הבינו כל התלמידים למה התכוון המגיד שיעור, חיוכים משוחררים פרצו מכל עבר, ותוך כדי החל להתפתח דיון סוער ומרתק לכאן ולכאן מה בעצם הדין...

***

הסיפור הזה אירע לפני קרוב לשני עשורים. כותב השורות היה תלמיד מן המניין באותו שיעור שאין ספק שהוא נחרט בלב רוב החברים. על כל פנים, מזיכרוני הוא לא נשכח חרף השנים והתלאות...

באופן אישי, הוצאתי מכאן לימוד עצום שכוחו יפה ומועיל עד היום הזה בכל אימת שאני ניגש לסוגיא, עד היום, וכאן אני מבקש לחלוק אותה עמכם. הרעיון הוא פשוט: להחיות את הסוגיא. לא ללמוד אותה כאוסף של דינים שנלמדו אי שם במערבא ופומפדיא, אלא כעניינים עכשוויים, מוחשיים, למעשה...

ולא משנה באיזו סוגיא מדובר, כל פעם אפשר לגשת אליה מזווית ראייה מעניינת וחדשה, נקודת מבט שתאיר ותמחיש לי את העניין באור חדש לגמרי. אין בכלל לשער כמה הדבר מוסיף נעימות וגישמאק בלימוד. הנה, הדברים בהירים ומצויירים היטב במוחי, וממילא אני חלק מהדבר ומעניין אותי מה קורה, מה הדין ואיך כל זה יסתיים...

המולת דיבורים קלה השתררה בחדר השיעורים. השעה היתה 9:33, התלמידים היו ישובים במקומותיהם, מצפים לר"מ שאמרו להיכנס כל רגע ולהתחיל בשיעור.

דלת הפח של חדר השיעורים נפרצת לפתע, דמותו של הר"מ ממלאת את הפתח. סבר פניו חמורות. הוא צעד באיטיות אל עבר מקומו. דממה משתררת. היתה זו פתיחה מוזרה למדי, לעומת חביבותו הקבועה בדרך כלל, משום כך עוררה הנימה המקפידה הזו סוג של תימהון נסתר בלבבות התלמידים.

"אני מגיע קעת מן הצומת כאן מטה", הוא פותח בקול שקט מבלי הקדמות. התלמידים לא ידעו מה לחשוב, אוזניהם כאפרכסות. הר"מ ממשיך: "חייכתי יחד עם כולם לרמזור שיתחלף לירוק, ומיד כאשר נדלקה הנורה הירוקה - התחלתי לעבור את הכביש".

הר"מ עוצר לנשימה, ועל פניו אותה ארשת רצינית ושקטה. רחש המאוורר הגדול המשתלשל מן התקרה היה הרעש היחיד שהפך את השקט. הוא ממשיך: "לפתע אני מבחין באדם שסוחב אגרסל גדול וכבד. הוא מתאמץ להחזיק את האגרסל שלא יפול, אך הוא כנראה כבד מידי, הוא מניח את האגרסל על הכביש, מותח את שריריו ומזרים את הדם אל כפות ידיו המאומצות.

"הוא כבר מתכוון להעמיס בחזרה את האגרסל על כתפו ולהמשיך בדרכו, אך לפתע עובר שם יהודי אחר, שקוע שיחת טלפון, הוא לא שם לב

"מה אתם אומרים? הנתקל חייב או פטור? האם 'איבעי לעיוני ומיזל' ויצטרך לשלם על הכד ששבר, או שמכיוון שבעל הכד לא הזהיר אותו הרי הוא אשם בהיזיקו ויהא חייב לשלם על החליפה שנקרעה לנתקל?..."

צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1800-20-18-18

★ בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב | שיחת חינם ★

שעפטיל-זוסיא לא שויך לקבוצה העילית שבחבורה. אף אחד לא הצביע עליו כבעל כשרונות יותר מהמצוי. אפילו ברשימת המתמידים לא היה נכנס. אך בסיום השנה, הוא הפתיע את כולם ובגדול.

סיפור לבני עלייה

הרב אהרן כהן

בישיבה או לקראת עלייה לשיעור הבא, היו כולם מצפים ומחכים לשמוע את גובה הציון במבחן המסכם.

ואז זה קרה. שעפטיל-זוסיא הפתיע את כולם. מבין כל תלמידי שיעור א' היה זה דווקא שעפטיל-זוסיא שקיבל את הציון הכי גבוה בשיעור.

משהו כאן לא בסדר. היה כאלו שכבר המהמו מתחת לשפתם כנותנים להבין, שיודעים הם מה שלא כולם יודעים. אך חדי עין שהציצו (ברשות) לתוך המבחן ידעו לנכון לומר שהכל מלא. הבחור פשוט מילא את כל המבחן!

כעת עם סיום שיעור ב' היו כבר כאלו שזמזמו בחיך קונדסי. בשנה שעברה הצליח לו לשעפטיל-זוסיא. נראה מה יהיה השנה. כאומרים זה לא יקרה שוב. בטח יהיו כעת כאלו שיעקפו אותך, ובצדק רב.

עם חלוקת המבחנים, התחמק שעפטיל-זוסיא מחבריו הסקרנים. אך הכרת פניו ענתה בו שהוא לא מאוכזב, כה שבצירוף עדות נאמנה של בחור שטען בהן-צדקו שראה בעיניו את רשימת הציונים לצד מכונת הצילום גילתה את הכל. שעפטיל-זוסיא הצליח שוב.

לא יענק'ל. לא יוסל. ולא בנימין. שעפטיל-זוסיא. כן דווקא הוא הצליח שוב, ובגדול.

***

ימי בין הזמנים סחפו את כולם. בימים שכאלו כולם עסוקים בעניינים אחרים, כך שאף אחד כבר לא דש ודן בנושא המסתורי. אז הגיע זמנו של בער'ל.

בער'ל חברו מנוער של שעפטיל-זוסיא התפלא יחד עם כל חבריו לשיעור על הצלחתו של שעפטיל-זוסיא. אך יותר מכל סקרן אותו איך באמת זה יכול להיות. איך שעפטיל-זוסיא זוכר את כל הלימוד?

ביום הגילוי התאפק במתכוון לדבר עם חברו על זה. לא נראה היה עליו שהוא נהנה מידי מהעיסוק אודותיו וסביב הציון הגבוה. אך כעת עם החופש השורה, נראה היה שהגיע הזמן.

אחר סיפורי דברים וגיבושי שיחות, פתלתל ועקלקל, הגיע בער'ל ללב העניין בהניחו את הפצצה על השולחן "ספר לי את הסוד. איך אתה מצליח?"

פניו הנדהמות ספרו במקומו. בטוח היה כבר שחזר למנוחה ואל הנחלה. "לא. זה לא סתם סקרנות." הזדעק בער'ל בקול שנשמע כהתחננות "אני גם רוצה להצליח לזכור את הלימוד."

"אין בזה שום סוד" השיב מחויך כולו "צריך רק לשמוע בקול המשגיח."

"מבחר מצוין כבר נהנית למשגיח" התרעם בער'ל. "לא. לא הבנת אותי" העמידו על טעותו. "אתה זוכר מתי המשגיח מדבר בפעם הראשונה על המבחן הגדול?"

תלמידי שיעור ב' בישיבת שמחת התורה לא ידעו את נפשם. החכמים שבחבורה ניסו לנחש ולומר סברות אבל שום דבר לא נשמע כהסבר משכנע.

ככלל יש בכל שיעור את כל הסוגים. יש את הרגילים; בחורים שמשדלים לעמוד בסדרי הישיבה, עומדים בדרך כלל בהספקי זמני הלימוד. לעומתם יש את המצוינים המתאמצים בכל כוחם לנצל את הסדרים ורואים ברוך השם חיל בלימודם כשהתוצאה ניכרת לעין כל בבחינות וכדו'. לידם יש אלו אשר זכו למתנת שמים ובורכו בכשרונות מיוחדים שביחד עם שקידתם בלימוד מצליחים הם מעל ומעבר לנורמה.

פניו הנדהמות ספרו במקומו. בטוח היה כבר שחזר למנוחה ואל הנחלה. "לא. זה לא סתם סקרנות." הזדעק בער'ל בקול שנשמע כהתחננות "אני גם רוצה להצליח לזכור את הלימוד."

שעפטיל-זוסיא לא שויך לקבוצה העילית שבחבורה. אף אחד לא הצביע עליו כבעל כשרונות יותר מהמצוי. אפילו ברשימת המתמידים לא היה נכנס. לא שעומד הוא תדיר ליד מכשיר המים הקרים, אך מכאן ועד להכתרתו כמתמיד החבורה עדיין היה מרחק ניכר.

אך ההפתעה בסיום השנה שעברה, הפתיע את כולם ובגדול.

כנהרבה ישיבות גם בישיבה דגן מתקיים לקראת סיום השנה מבחן כולל על כל הנלמד כל השנה בישיבה. כשהמשגיח בשיבה היה שם את כובד משקלו במבחן זה. על פיו היה הטענה הניצחת "בחור שלא ניגש

לבחניה שכזו, מבחינתי חימם לחינם מיטה בישיבה." כך או כך. כולם ידעו; במבחן שכזה כולם ללא יוצא מהכלל, ממלאים לפחות את שם הנבחן. כשאחר כך, ממשיכים כולם לנסות לדלות מהראש כמה שיותר תשובות לשאלות, גם מהחומר שלא זוכרים כל כך.

עם סיום השנה היו מתאספים כל צוות השיבה יחד עם כל הבחורים למסיבה של מצווה כשבשילוב ההתרגשות הטבעית עם סיום הלימוד

"גם דאגתי" התחייך שעפטיל-זוסיא שבע נחת "אך בעיקר עשיתי גם למעשה. בכל ששי-שבת, בקיץ בעיקר ביום ששי ובחורף בעיקר במוצ"ש. ישבתי ועברתי בזריות יחסית על הלימוד השבועי כשלאחר מכן סיכמתי בקצרה בכתב מה למדנו השבוע. וב"ה התוצאות לא אכזבו..."

"אם כן זה לא חכמה גדולה" פלט בער'ל נבוך מהפשטות שבדבר. "לא דברתי על חכמות. דברתי על תוצאות!" חתם שעפטיל-זוסיא בחיך מאושר. בידך הדבר!

"בטח שאני זוכר. בשמוע'ס הראשון בתחילת הזמן" השיב בער'ל בלא להבין לא הוא חותר.

"נו, מאך המוציא אדער מזונות. אתה לא מבין?"

"תפסיק כבר את המשחקים. שאלתי שאלה, ענה לי בבקשה, כמו בן-אדם. כמוכן, באם אתה רוצה."

"המשגיח אומר" המשיך שעפטיל-זוסיא בלא להתייחס "שכדאי מאוד מתחילת השנה לדאוג להצלחה במבחן המסכם בסוף השנה. אני פשוט לקחת את זה ברצינות" סיים שעפטיל-זוסיא את נאומו הארוך, יחסית בשבילו. "לקחת ברצינות את הדאגה?" לא הבין בער'ל.

אבינו, אב, הרחמן, המרחם, רחם עלינו, ותן בלבינו בינה להבין, ולהשכיל, לשמוע, ללמוד, וללמד, לשמור, ולעשות... והאר עינינו בתורתך... והסביר כי רואים מכאן שכדי לזכות לתורה, צריך הרבה הרבה תפילות ורחמים...

מי שעקב אחריו בתפילותיו ראה כל פעם מחדש מימוש מושלם של המושג "ואני תפילתי" ומאי משמע "ולעבדו בכל לבבכם". "כשהיינו יוצאים בחזרת הש"ץ, בתור לוויים, לרחוץ ידי הכהנים", מספרים בניו ונכדיו, "היינו רואים עדיין על לחיינו מהדמעות שנשרו מעיניו בתפילת שמונה - עשרה".

מענין לענין באותו ענין. רבינו אמר פעם שיש לו סגולה נפלאה להבין את התורה. כשמתקשה הלומד באיזו סוגיא ולא זוכה לרדת לעומקה, יחפש איזה מצוה לעשות. אח"כ ייתשב ללמוד ויזכה להארה משמיא להבין את התורה הקדושה. הוסיף רבינו ואמר, שיסוד זה הוא למד מהסידור.

דהנה בברכת אהבה רבה מבקשים "אבינו אב הרחמן, המרחם רחם עלינו ותן בלבינו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. ואח"כ ממשיכים ומבקשים והאר עינינו בתורתך...

"והנה יש להבין" שאל רבינו " הרי כבר ביקשו על כך קודם "ותן בלבינו בינה וכו', א"כ מהי הבקשה כעת עוד פעם והאר עינינו. ועוד יש להבין, הרי היו צריכים להקדים בקשה זו לפני השמור ולעשות. אלא בא לומר שיש "והאר עינינו" מיוחד אחרי שמקיימים ועושים את דברי התורה הקדושה..."

מתוך "ולא שבת הלוי בלבד"

לשמור ולעשות. באחת ההזדמנויות סיפר, שבצעירותו בלובלין היה בוכה בברכת 'אהבה רבה' ובתפילת 'והערב נא' שבברכת התורה. בקרן זויתו של ההיכל הלוברלינאי היה יושב רבינו ושופך את לבו כבן המתחטא בפני אביו. עיניו היו אדומות מחוסר שינה. גופו היה כחוש ממיעות אכילה. הספר שלפניו היה בלוי מרוב שימוש. והוא, מה הוא מבקש? "והאר עינינו בתורתך"... בבכי גדול היה מבקש זאת ובדמעות שליש היה מתחטא, משל נסתמו בפניו מעיינות החכמה ולא נגלו לפניו כחמה בטהרתה. וכי פלא הוא שזכה לכך?! "לא פעם" סיפר בנו הרה"ג רבי אברהם אליהו וואזנר שליט"א, "כשלמדנו עם אבא הוא היה אומר לנו: 'אני, כשלא הבנתי תוספות מוקשה בצעירותי, הייתי בוכה בדמעות שליש לפני השי"ת שיאיר את עיני עד שזכיתי להבינו'... וכן סיפר תלמידו הרה"ג רבי ישראל דב ויזל שליט"א, ששמע מפיו כי בבחרותו כאשר הוא עסק בלימוד התוספות ולא ירד לעומק דבריהם הקדושים, היה נעמד בפירת ההיכל ואמר פרק תהילים בבכי ובדמעות שה' יאיר את עיניו... אבל לא רק אז בשנות בחרותו, בכה רבינו לפניו יתברך על תורה, אלא כל ימיו. כפי שהעיד בנו הגאון רבי חיים מאיר שליט"א: "אינני זוכר 'אהבה רבה' שלו בתפילת שחרית בלי שיזלגו דמעות רותחות מעיניו. הוא ממש התחנן, הוא ביקש בדמעות שליש לזכות ללמוד וללמד".

ואכן מי שזכה, ראה יום - יום את הבכיות העצומות שלו בברכת 'אהבה רבה'. באיזה רגש בכה. בדמעות שליש ובתחנונים: "והאר עינינו בתורתך"... ובאחת ההזדמנויות תיאר בלשונו המתוק כמה לשונות של תחנונים אנו אומרים בברכה זו: "כן תחננו ותלמדנו..."

המוקד החדש ליעוץ להצלחה ו'גישמעק' בלימוד התורה הקדושה

1800-20-18-17

★ בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב | שיחת חינם ★

הקו החדש!

אשר שאלת עם הרב משה חיים בלויז

בכל זאת לתמצת בכמה מילים תוכנם ומהותם של הימים למרות שהרבה מאד יש להאריך בכך.

הנראה מתוך דברי קדמוננו הוא שתוכן ומהותו של יום ראש השנה הוא 'יום מלכות ה'', כלומר שבהתחדש השנה החדשה כביכול מתחדשת מלכותו יתברך על העולם, וכן אנו רואים בתפילות שתקנו חז"ל שאומרים 'המלך הקדוש', 'המלך המשפט', התפילה המרכזית הנאמרת בכל תפילות היום הוא 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך', וכן בחתימת הברכות 'מלך על כל הארץ', וכן רבות, וכתוצאה מכך הוא גם 'יום הדין', לקראת השנה החדשה שהוא מסממני המלכות, וצונו הבורא לפעול פעולות להיזכר לפניו לטובה כמו שנאמר 'זכרון תרועה', ופירשב"ם שעל ידי התרועה תזכרו למקום, כלומר שצונו הבורא ית"ש להריע לפניו, כדי שע"י כך נזכר לפניו לטובה, וכדאיתא בגמ' (ר"ה טז:) אמרו לפני . . . זכרונות כדי שיעלה זכרוכם לפני לטובה, ובמה בשופר, ומכיון שמטרת מצוה זו הוא להביא לידי כך שהקב"ה יזכרנו לטובה, הרי שמענין המצוה הוא בודאי לעשות כל מה שביכלתנו כדי להיות זכאים להיזכר לטובה, וכפי שהורונו חז"ל, זוכים לזה ע"י תשובה תפילה וצדקה.

אמנם יום ראש השנה עצמו מכיון שנתקדש היום להיות מקרא קודש, אין להקדישו לבכי ותחנונים, לתשובה ווידי, כמבואר בנחמיה (פ"ח ט-יב) עיי"ש, ולכן אנו מקדימים את כל אלו הפעולות לימים אלו של חודש אלול, וכן הוא ענין הסליחות הנאמרים לקראת ראש השנה, להתנצל על מעשינו, ולבקש סליחה מלפניו עליהם, וע"י כך בהתקדש היום יעלה זכרונו לפניו לטובה ע"י שנריע לפניו בשופר. נגענו על קצה המזלג בענינים עמוקים ונשגבים אלו, ואני תקוה שיהיו דברים אלו לתועלת.

בברכת לשנה טובה נכתב ונחתם לחיים טובים ולשלום, ויה"ר מלפני אבינו שבשמים שתהא השנה הבאה שנת גאולה וישועה. אמן.

לכבוד מערכת "מעלה מעלה"

אני בחור בשיעור ה' ישיבה גבולה, ובכל שנה מחדש

אני מואילא למחזי בחודש אלול לקראת הימים

התולאים, מהו תפקידי בימים אלו, יש בספרים

הקדושים כל כך הרבה זיבורים בסגנונות שונים זה

אומר הבה וזה אומר הבה, ואני אנה אני בא ?

אולי תוכל לעשות קצת סדר בדברים ולהגיד בימים

ספורות מה הם מהות הימים הקדושים האלו, ולתת

כאם מנשנים שאלו לעשות בימים אלו ? ? ?

בכבוד רב

יעקב צבי מירזליים

like

תשובה:

שאלה גדולה שאלת בני, המדור הנוכחי הוא קצר מדי בכדי להקיף את הימים הנוראים על כל המשמעויות שלהם, אבל אנסה

צוות מורחב של 'המחלקה החסידית של מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388 שלוחה 2

שיחת חינם ★ בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב

צריך עיון

הנה יודע שראש השנה הוא יום הדין לכל באי עולם וכמו שאנו מתפללים "כמה יעברון וכמה יבראון, מי יחיה ומי ימות וכו'" ויום הכיפורים הוא יום סליחה ומחילת עוונות, וצריך עיון דהא לכאורה היה יותר טוב שיהיה יום הכיפורים קודם שבאים למשפט שאז יצאו זכאים בדין ומדוע סדר הדברים שקודם עומדים לדין ורק אחר כך מתכפרים העוונות

תשובות והערות יש לשלוח לפקס שמספרו: 077-555-8983 | יש לציין בכתב ברור את שם השולח, כתובת ומספר טלפון.

NACHUM | 052.712.00.39

משום שהוא החוש הכי חשוב כמו שמצינו בחז"ל שסומא חשוב כמת, משא"כ שאר החושים לא מצינו שחשוב כמת, (וצ"ע קצת שחירש הרי הוא שוטה וא"כ גם זה חוש חשוב מאד, ואפשר שמכיוון שהשמיעה וודאי קיימת גם ביישן שהרי הוא מתעורר כששומע רעש או שקרואים בקולו וכיו"ב וא"כ אין שייך לברך על זה ורק בייחס לשאר החושים שייך לברך עליהן הראיה הוא החושב שבכולם)

הבחה"ח שרגא כהן כתב ליישב דדווקא ראייה שהיא תלויה בשינה שהגדרת השינה תלויה בזה וכמו במצינו בברכה "המעביר חבלי שינה מעיני" וכן "המפיל חבלי שינה על עיני" ומשו"ה מברכים על זה אמנם שאר החושים אינם מגדירים את השינה ומשו"ה אין מברכים עליהם

כמו"כ נשלחו תשובות רבות נוספות למערכת, אנו מתנצלים בפני אלו שתשובותיהם לא הספיקו להיכנס לגליון זה ואי"ה עוד חזון למועד לפרסמם...

כמו"כ במקרה ומתקבלות תשובות אחרי המועד השולחים נכנסים להגרלה הבאה.

בהגרלה על שתי כרכים משנה ברורה בהוצאת דרשו זכו:

הבחה"ח מאור חיים גולגי, יבנה.
והבחה"ח שאול אנגל, ירושלים.

תשובות לגליון שעבר

הנה בברכות השחר נתקנה ברכה על הראיה "פוקח עיוריים", שהאדם בשעה שהוא ער הוא רואה וכשהוא ישן אינו רואה, וצ"ע מדוע לא נתקנה ברכה גם על הדיבור "משיח אילמים" ובשלמא חוש הריח והשמיעה גם כשהאדם ישן חושים אלו קיימים, אבל דיבור כשם שאינו רואה אינו מדבר.

הבחה"ח יהודה גמליאל, דוד נחום, יוסף כהן, שאול אנגל, עמנואל רצאבי, יוסף חיים דיין, ירמיהו מנחם עוזר, אליהו חזן, דניאל צטיאט, יעקב עמנואל ועוד. כתבו ליישב שעל הדיבור אין מברכים שכח הדיבור יש גם בשעת השינה שהרי ראינו שיש בני אדם שמדברים בשנתם וא"כ אין כח זה מתחדש בבוקר ואף אם זה רק מיעוט האנשים מ"מ זה מלמד שעיקר הכח קיים גם בשעת שינה.

הבחה"ח יהודה גמליאל, שאול אנגל, יעקב חיים, שמעון לייבסון, משה חיים לויליכט, אברהם יוסקוביץ שמואל קיין, משה קסלר, יצחק מרקין ועוד כתבו דכח הדיבור הוא תלוי במעשה שאם ירצה ידבר וא"כ עד שאינו מדבר אי כח זה מתגלה משא"כ הראיה מייד כשמתעורר הוא רואה אלא שאם ירצה הוא יעצום את עיניו ומשו"ה מברכים רק על מה שקיים גם בלא מעשה מיוחד. וצ"ע בסברה זו.

הבחה"ח מנחם טוויטו, אליהו חזן, ראובן ברגר, חיים קליין, יעקב אברהם, משה מילר ועוד כתבו דדווקא על הראיה מברכים

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18
או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם
שלוחה 2

קשה לך?

זקוק לעזרה?

הישיבה
המוקד לבני הישיבות מיסודו של אדיון אחיו

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

יוצא לאור ע"י ארגון אחינו רח' הקב"ל 45 ירושלים טל: 02-5609025 | לקבלת העלון לפנות לכתובת הנ"ל | עורך: יעקב א. לוסטיגמן